T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2021/544
KARAR NO : 2021/552
KARAR TR : 18/10/2021

ÖZET: E-ihale sonucu satın alınan eşyanın şartnamede belirtilen özellikte olmadığı iddiasıyla ve tazminat istemiyle açılan davanın ADLİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : S.D.
Vekili : Av. O.G.K.
Davalı : Muratbey Tasfiye İşletme Müdürlüğü
Vekili : Av. C.B.

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili, davalı idare tarafından e-ihale yöntemiyle yapılan 15/01/2020 tarihli *pırlanta* 2019g 358 isimli 2034mrb2019g358c58 numaralı ihaleyi davacının kazandığına ilişkin 22/01/2020 tarihinde kendisine bildirim yapılması üzerine, davacı tarafından 20/01/2020 tarihinde teklif ettiği ihale bedelinin ödemesinin yapıldığı ve 04/02/2020 tarihinde ürünün teslimini yaptığı, sonrasında davacı tarafından teslim almış olduğu ürün üzerinde inceleme yaptırılması üzerine ürünün pırlanta olmadığının tespit edildiği ve ihale bedelinin tarafına geri ödenmesi amacıyla davalı idareye başvurduğu ve davacının başvurusunun 19/02/2020 tarihli ve 72723589-380.06.01.02 sayılı işlemle reddedilmesi üzerine ihale sonrasında aldığı eşyanın *pırlanta* ürünü olmadığından bahisle uğradığını ileri sürdüğü şimdilik 6.000 TL tazminatın dava tarihinden itibaren işleyecek avans faizi ile birlikte tazmini istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. İdari Yargıda

2. **İstanbul 7. İdare Mahkemesinin E.2020/1010 K.2020/775 sayılı dosyasında 30/06/2020 tarihinde,** *"Davanın, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 15/1-a maddesi hükmü uyarınca görev yönünden reddine"* dair kesin olarak karar verdiği anlaşılmıştır.Kararın gerekçesinin ilgili kısmı şöyledir:

> *"İhale mevzuatı çerçevesinde sözleşme aşamasına kadar idarece alınan kararlar ve yapılan işlemlerin idari nitelikte olduğu, bu kapsamda; İhale kararı alınması, ihale şartlarının tespiti, şartnamenin hazırlanması, tahmini bedel tayini, ihale komisyonunun teşkili, ihalenin ilanı, tekliflerin değerlendirilmesi, ihale kararı, komisyonun ihaleyi yapıp yapmamakta serbest olması, ihale kararının onayı ve iptali gibi tüm hazırlıkların idarenin yasanın verdiği yetkiye dayanarak gerçekleştirdiği tek yanlı ve buyurucu nitelikteki işlemleri olduğu, bu tür işlemlere karşı açılacak davalarda uyuşmazlığın görüm ve çözüm merciinin idari yargı mercileri olduğu, ancak sözleşmenin imzalanmasından sonra sözleşme hükümlerinin uygulanmasından kaynaklanan uyuşmazlıkların özel hukuk hükümlerine göre adli yargı yerinde görülmesi yerleşmiş yargı içtihatlarıyla sabittir.*
>
> *Uyuşmazlık Mahkemesinin yerleşmiş içtihadına göre de; idarece ihale mevzuatına göre yaptırılan işlerde ihalenin sonuçlanmasına kadar olan safha kesin ve yürütülmesi gerekli idari işlem niteliğinde olup, bu safhadaki uyuşmazlıklar idari yargı yerince çözümleneceği ancak bu safhadan sonra sözleşme imzalanmasıyla birlikte taraflar arasında özel hukuk ilişkisi kurulmuş olup, bu safhada çıkan uyuşmazlıklar ise özel hukuk kuralları çerçevesinde adli yargı yerince çözümleneceği içtihadının benimsendiği bilinmektedir.*
>
> *Bu durumda, sözleşme imzalanıp, ihale konusu işin tamamlanmasından sonraki safhada sözleşme hükümlerinin uygulanmasına ilişkin ihtilafın çözümünün adli yargının görev alanında bulunduğu sonucuna ulaşılmıştır."*

3. Davacı vekili bu kez benzer istemle adli yargıda dava açmıştır.

B. Adli Yargıda

4. **Çatalca 1. Asliye Hukuk Mahkemesi, 03/06/2021 tarihinde E.2020/302 sayılı gönderme kararına istinaden;** 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesi'nin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için 14/09/2021 tarihli ve E.2020/302 sayılı üst yazı ile Uyuşmazlık Mahkemesine başvurmuştur. Kararın gerekçesinin ilgili kısmı şöyledir:

"...Sonuç olarak idare mahkemesinin görevsizlik kararı sonucunda mahkememize intikal eden dava dosyasındaki uyuşmazlık, pırlanta olmadığı iddia edilen eşyaların davalı kuruma iadesi ile ödenen bedellerin geri ödemesi taleplerine ilişkindir.

Bu hususta Erzurum l.HD.'sinin 2019/1277 Esas 2019/916 Karar sayılı ilamında belirtildiği üzere; "... Dava; davalının e- ihale yoluyla davalı kurumdan satın aldığı "açık kasa" niteliğindeki aracın satıştan önce eski tescil kayıtlarında "tanker'' olarak kayıtlı olduğunun davalı kurum tarafından belirtilmemesi nedeniyle yapmış olduğu masrafların ve uğradığı zararın tazminine ilişkindir.

Kural olarak kamu kuruluşlarınca yapılan ihaleden sonra ancak sözleşme imzalanıncaya kadar çıkan uyuşmazlıkların çözüm yeri idari yargı, sözleşmenin imzalanmasından sonra adli yargı yeridir (Uyuşmazlık Mahkemesi'nin 03.02.1997 gün ve 1997/4 Esas, 1997/3 Karar sayılı ilâmı, Yargıtay 15. Hukuk Dairesi'nin 2016/4366 Esas - 2017/533 Karar sayılı ilamı)

Bilindiği üzere idari işlemler, idari makamların kamu gücüne dayanarak, idare işlevine ilişkin olarak yaptıkları, tek yanlı, doğrudan uygulanabilir nitelikte ve ilgililerin hukuki durumlarını etkileyen irade açıklamalarıdır. İdari Yargı'nın konusu, idarenin idare (kamu) hukuku alanındaki faaliyeti ile ilgili davalardır. îdare, bir işlemi, eylemi veya sözleşmeyi yaparken özel hukuk kişilerinin üstünde bir kamu tüzel kişisi olarak hareket etmiş ise, uygulanacak hukuk idare hukukudur.

17/15 sayılı ve 11.2.1959 tarihli Y.İ.B.K.'nda açıkça belirtildiği gibi, bir kamu kurumunun görevlerinden olan bir işi yapmayı kararlaştırması idari bir karar olduğu gibi, bu kararı yerine getirmek üzere plan ve proje yapıp, o plan ve projeler gereğince iş görmesi, kararın neticesi olan birer idari eylemdir ve idari yargı görevlidir.

Somut olayda davacının davalı kurumla gümrük mevzuatına göre tasfiyesi öngörülen eşyanın elektronik ihale yoluyla satışına katıldığı, ancak uyuşmazlığın ihale öncesi ihaleye hazırlık işlemleri sırasında aracın tesciline ilişkin bilgilerin yanlış ve eksik olarak davacıya bildirilmesine ilişkin işlemden kaynaklandığı ve idare ile vatandaş arasındaki sözleşmenin imzalanmasına kadarki olan süreç içerisindeki uyuşmazlıklar konusunda idari yargının görevli olduğu anlaşılmakla mahkemece işin esasının incelenerek karar verilmesi yerinde görülmemiş ve istinaf talebinin bu nedenle kısmen kabulü ile kararın kaldırılarak davanın usulden reddine karar verilmiştir.

Yukarıda açıklanan nedenlerle, HMK 355.madde gereğince istinaf dilekçesinde belirtilen sebeplerle ve kamu düzenine ilişkin hususlarla sınırlı olarak yapılan inceleme neticesinde; 6100 sayılı HMK'nın 353/l-b-2 maddesi uyarınca davacının istinaf talebinin kısmen kabulü ile kararın kaldırılarak yeniden hüküm kurulmasına karar verilmiştir. " dava konusu pırlanta vasıflı eşyalarının niteliğinde uyuşmazlık bulunduğu, bu hususun ihaleye hazırlık işlemleri ile ilgili bir durum olduğu, belirtilen eşyaların vasıflarının ihale öncesinde araştırılması gerektiği bu bakımdan adli yargı yolunun görevsiz olduğu kanaatine varılmıştır."

III. İLGİLİ HUKUK

5. 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun 1. maddesinin birinci fıkrasında, genel bütçeye dahil dairelerle katma bütçeli idarelerin, özel idare ve belediyelerin alım, satım, hizmet, yapım, kira, trampa, mülkiyetin gayri ayni hak tesisi ve taşıma işlerinin, bu Kanun'da yazılı hükümlere göre yürütüleceği belirtilmiş; aynı Kanun'un 4. maddesinde, "*Alım, Satım: Taşınır ve taşınmaz mallar ile her türlü ihtiyaç maddeleri, hizmet ve hakların alım ve satımını,''*; "*İhale: bu Yasa'da yazılı usul ve şartlarla, işin istekliler arasından seçilecek birisi üzerinde bırakıldığını gösteren ve yetkili mercilerin onayı ile tamamlanan sözleşmeden önceki işlemler*" şeklinde tanımlanmış ve "*İhalenin sözleşmeye bağlanması*" başlığını taşıyan 53. maddeden önce yer alan hükümlerde, ihale aşaması düzenlenmiştir.

6. 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun 1. maddesinde;*"Sözleşme, tarafların iradelerini karşılıklı ve birbirine uygun olarak açıklamalarıyla kurulur. İrade açıklaması, açık veya örtülü olabilir."* hükmüne yer verilmiş, 207. maddesinde *"Satış sözleşmesi satıcının, satılanın zilyetlik ve mülkiyetini alıcıya devretme, alıcının ise buna karşılık bir bedel ödeme borcunu üstlendiği sözleşmedir"* şeklinde tanımlanmış; Ayıptan sorumluluk başlıklı 219.maddesinde *"Satıcı, alıcıya karşı herhangi bir surette bildirdiği niteliklerin satılanda bulunmaması sebebiyle sorumlu olduğu gibi, nitelik veya niteliği etkileyen niceliğine aykırı olan, kullanım amacı bakımından değerini ve alıcının ondan beklediği faydaları ortadan kaldıran veya önemli ölçüde azaltan maddi, hukuki ya da ekonomik ayıpların bulunmasından da sorumlu olur. Satıcı, bu ayıpların varlığını bilmese bile onlardan sorumludur"* düzenlemesine yer verilmiştir.

7. 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun *"Amaç"* başlıklı 1.maddesinde; *"Bu Kanunun amacı, kamu hukukuna tabi olan veya kamunun denetimi altında bulunan veyahut kamu kaynağı kullanan kamu kurum ve kuruluşlarının yapacakları ihalelerde uygulanacak esas ve usulleri belirlemektir."* denilmiştir.

8. 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu'nun*"Kapsam"* başlıklı 2. maddesinde; *"Bu Kanun, Kamu İhale Kanununa tabi kurum ve kuruluşlar tarafından söz konusu Kanun hükümlerine göre yapılan ihaleler sonucunda düzenlenen sözleşmeleri kapsar."* denilmiş, *"İlkeler"* başlıklı 4.maddenin 3.fıkrasında; *''...Bu Kanun kapsamında yapılan kamu sözleşmelerinin tarafları, sözleşme hükümlerinin uygulanmasında eşit hak ve yükümlülüklere sahiptir. İhale dokümanı ve sözleşme hükümlerinde bu prensibe aykırı maddelere yer verilemez. Kanunun yorum ve uygulanmasında bu prensip göz önünde bulundurulur"* hükümleri düzenlenmiştir.

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

9. Uyuşmazlık Mahkemesinin Muammer TOPAL'ın başkanlığında, Üyeler Şükrü BOZER, Mehmet AKSU, Birol SONER, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan 18/10/2021 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, Asliye Hukuk Mahkemesince, anılan

Kanun'un 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, Mahkemece adli yargı dosyasının ekinde idari yargı dosyası bilgileri ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

10. Raportör-Hâkim Engin SELİMOĞLU'nun, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

11. Dava, idarenin düzenlediği e-ihale sonucu davacı tarafından satın alınan pırlanta nitelikli eşyanın şartnamede belirtilen özellikte olmadığı iddiasıyla ve tazminat istemiyle açılmıştır.

12. Belirtilen yasal düzenlemeler çerçevesinde, sözleşme aşamasına kadar kanuna dayanılarak idarece alınan karar ve yapılan işlemlerin iptali istemiyle açılan davaların idari yargı yerinde, sözleşme yapıldıktan sonra sözleşme hükümlerinin uygulanması nedeniyle ortaya çıkan uyuşmazlıkların ise sözleşme ve özel hukuk hükümlerine göre adli yargı yerinde görülmesi gerekmekte ise de, sözleşme yapıldıktan sonra tesis edilse bile sözleşmenin uygulanmasından kaynaklanmayan, sözleşmeden doğan bir hak veya alacağın takibi niteliğini taşımayan, idarenin kamu gücüne dayanarak ve tek yanlı olarak tesis ettiği idarî işlemlerin iptali istemiyle açılan veya bu nitelikteki idarî işlemler nedeniyle doğan tazminat istemleri nedeniyle açılan davaların da idarî yargı yerinde görülüp çözümlenmesi gerektiği tartışmasızdır.

13. İdari sözleşmeler, idarelerin tek yanlı, kamusal yetkiye dayanarak, kamu hizmetinin gereklerinin yerine getirilmesi için kamu yararı amacı ile taraflar arasında akdedilen ve idareye üstün hak ve yetkiler veren, gerektiğinde tek yanlı değişiklik ve fesih yetkisini de idareye tanıyan nitelikte sözleşmelerdir. Kamu idarelerinin özel hukuk alanında akdettikleri sözleşmelerin ise; idari sözleşme niteliği taşımayıp, özel hukuk kurallarına göre düzenlendiği kuşkusuzdur.

14. Dosyanın incelenmesinden; İstanbul 1. Asliye Ceza Mahkemesinin 2017/231 sayılı dosyasında 5607 sayılı Kaçakçılık Kanunu'na muhalefet suçundan yapılan yargılama sırasında, evvelce el konulan suç eşyasının kuyumcu bilirkişi tarafından 11,06 karat pırlanta olarak değerlendirildiği, mahkumiyet kararının kesinleşmesinin akabinde idarece yapılan e-ihale şartnamesinde de satıma konu eşyanın bu şekilde nitelendirildiği, davacının satın aldığı eşya üzerinde yaptırdığı inceleme sonucu düzenlenen kalite raporunda da eşyanın pırlanta olmadığının bildirildiği, dolayısıyla satışa konu eşyanın varsa ayıplı olmasının ihale sonrası sözleşme aşamasının tamamlanmasından sonra ortaya çıktığı anlaşılmıştır.

15. İdarelerce mal veya hizmet alımı veya satımı için ihaleye çıkılması safhasında ihalenin sonuçlanıp kesinleşmesine kadar geçen aşamada tesis edilen işlemlerin idari nitelikte olduğu kabul edilmekte ve bu aşamada ortaya çıkan anlaşmazlıkların çözümünün idari yargı yerlerine, ihalenin kesinleşmesi ve sözleşmenin akdedilmesinden sonraki aşamada idare ile yüklenici arasındaki sözleşmenin uygulanmasından doğan uyuşmazlıkların görüm ve çözümünün ise özel hukuk hükümlerine göre adli yargı yerlerine ait olduğunda kuşku bulunmamaktadır.

16. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Çatalca 1. Asliye Hukuk Mahkemesinin 03/06/2021 tarihli ve E.2020/302 sayılı ara kararına istinaden yaptığı başvurunun reddine karar verilmesi gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGI YERİNİN GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Çatalca 1. Asliye Hukuk Mahkemesinin 03/06/2021 tarihli ve E.2020/302 sayılı ara kararına istinaden yaptığı BAŞVURUNUN REDDİNE,

18/10/2021 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan Vekili	Üye	Üye	Üye
Muammer	Şükrü	Mehmet	Birol
TOPAL	BOZER	AKSU	SONER

Üye	Üye	Üye
Aydemir	Nurdane	Ahmet
TUNÇ	TOPUZ	ARSLAN